

4.3

Breiflabb

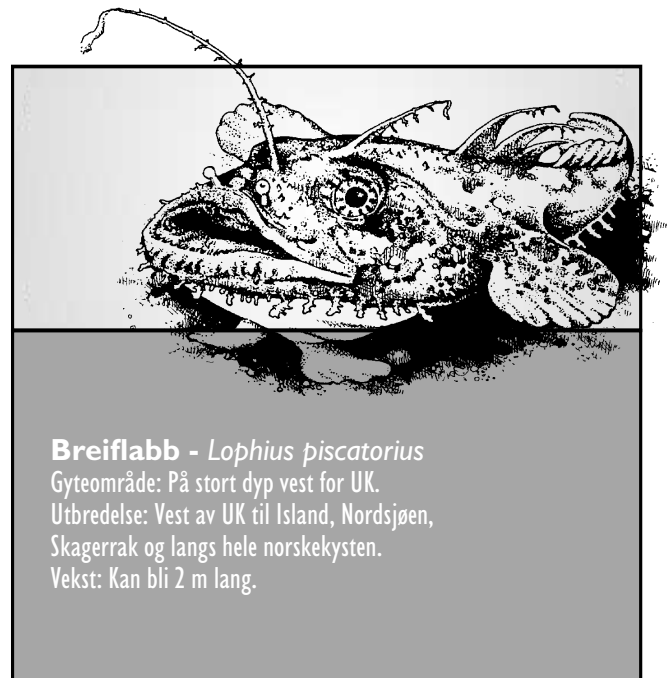
Det er aldri tidligere blitt landet så mye breiflabb av norske fiskere som i 2001. Det meste blir fisket med spesialkonstruerte garn innenfor 12 nautiske mil. Det viktigste området har i flere år vært på Møre. Økte landinger utenfor Nord-Norge de siste par årene skyldes en økt fiskeinnsats og oppdagelse av nye felter. De norske fangstene består nesten utelukkende av arten *Lophius piscatorius*. Det blir ikke foretatt bestandsberegninger av breiflabb i norske farvann. Rekrutteringen synes å være avhengig av tilførsel utenfra. Dagens høye fangstnivå i norske farvann regnes ikke for å være bærekraftig.

Fisket

Norske fiskere har aldri tidligere landet så mye breiflabb som i 2001 (tabell 4.3.1 og figur 4.3.1). Nesten halvparten av fangstene tas i området Halten-Stad, men økningen det siste året har først og fremst skjedd innenfor 12 nautiske mil i områdene Halten-Vesterålen og en mindre økning langs kysten fra Austevoll til Lindesnes. Ifølge Fiskeridirektoratets statistikk viser foreløpige tall en totalfangst på 4.857 tonn for 2001. Fisket jevner seg stadig mer ut over året, men fortsatt med juli-oktober som den viktigste perioden. Landingene i perioden mai-august 2001 var omtrent som året før. De totale landingene i 2001 økte derfor som følge av større fangster i månedene januar-april nord for Stad og i september-oktober nord for Halten. Fangstene ført opp under "andre områder" i tabellen er hovedsakelig fra Nordsjøplataet. I tillegg har det noen år vært fangster fra felter ved Færøyene og vest av Skottland. En stadig økende andel (89 % i 2001) av de norske breiflabblingene blir fisket innenfor 12 nautiske mil, og med spesialkonstruerte breiflabbgarn som den viktigste redskapen.

Beregningsmetoder

Datagrunnlaget er for mangelfullt til å kunne foreta tradisjonelle bestandsberegninger. Fangst per enhet innsats (antall kilo breiflabb per garn per døgn) ble i noen år samlet inn fra utvalgte fartøy i området Bremanger-Nordmøre som drev dette fisket. Under forutsetning av at innsats og metoder i fisket holder seg konstant, kan dette vise hvordan bestanden utvikler seg. De siste årene har det ikke blitt samlet inn slik informasjon fra fiskere. I perioden 1993-1997 ble det også tatt biologiske stikkprøver av breiflabbfangster,

så som lengde, alder, kjønnsfordeling og -modning. Dette har gitt oss kunnskap om vekst, og med antagelser om dødelighet kan så utbytte per rekrutterende fisk beregnes.

Biologi og bestandsgrunnlag

De norske fangstene består nesten utelukkende av *Lophius piscatorius* (har hvit bukhule). I norske farvann er det bare gjort et par sikre observasjoner av *Lophius budegassa* (har sort bukhule).

Breiflabbgarna varer bare noen få sesonger før de er så slitt at de bør byttes, og det er grunn til å tro at mange har byttet ut 180 mm halvmaske-garn med 150 mm. Selv om vi ikke har dokumentasjon på dette har vi grunn til å tro, mellom annet etter samtaler med fiskere og artikler i media, at dette kan forklare noe av fangstøkningen de siste par årene. Dersom dette er riktig og det nå viser seg at man må ty til tekniske forandringer for å oppnå samme utbytte, viser det at innsatsen i fisket fremdeles er for høy og at man med stor sannsynlighet vil få mindre fangster i tiden som kommer. Dette under forutsetning av at rekrutteringen er noenlunde konstant og at ikke noen sterke årsklasser innimellom viser seg langs norskekysten og således fører til økte fangster. Så lenge man ikke har hatt skikkelige redskapskontroller og man heller ikke har informasjon om fangstrater eller størrelsessammensetning i fangsten, blir det imidlertid vanskelig med sikkerhet å fastslå grunnen(e)

Tabell 4.3.1 Breiflabb (*Lophius piscatorius*). Landinger (tonn) fra ulike områder. Norske statistikkområder angitt i parentes. Anglerfish (*L. piscatorius*). Landings by area. Areas in the Norwegian catch reporting system are specified in brackets.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001 ¹
Nord for Halten (00, 03-06)	44	102	70	60	73	53	77	160	579	1367
Halten - Stad (07)	444	2940	954	466	814	520	1409	1565	2368	2102
Stad - Austevoll (28)	101	600	654	304	436	412	599	732	701	575
Austevoll - Lindesnes (08)	422	555	628	333	358	252	321	471	473	568
Øst av Lindesnes (09)	170	143	263	441	308	186	177	258	197	189
Andre områder	147	97	152	126	83	24	50	54	38	56
Total	1328	4437	2721	1730	2072	1447	2633	3240	4356	4857

Kilde: Fiskeridirektoratet. ¹ Foreløpige tall pr. 18.12.2001.

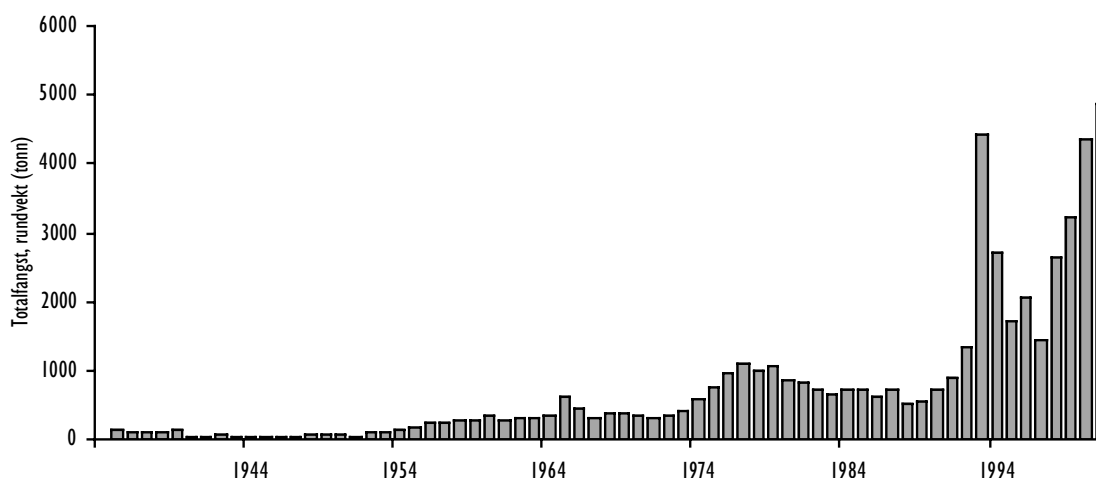
til fangstøkningen. De økte fangstene fra Halten og nordover skyldes nok en økt fiskeinnsats og 'oppdagelse' av nye breiflabbfelt. Et totalutbytte på dagens nivå fra disse områdene, som tross alt ligger i ytterkant av breiflabbens utbredelsesområde, vil trolig være kortvarig og avhengig av om nye breiflabbfelt oppdages.

For å gjøre riktige bestandsvurderinger bør man altså kjenne til rekrutteringen, hvor mye ungfisk det finnes i eller tilføres norske farvann som kan ventes å rekruttere til den fiskbare delen av bestanden. Utifra den kunnskap vi har i dag tror Havforskningsinstituttet at gytingen i norske farvann er for liten til

å ha noen avgjørende betydning for breiflabben som vokser opp langs norskekysten, og at rekrutteringen derfor er avhengig av tilførsel av yngel og ungfisk utenfor norske områder. Det burde derfor ha vært gjennomført merkeforsøk for å få kjennskap til breiflabbens vandringer, både av ungfisk og gytefisk.

Reguleringer

Det er ikke innført totalkvote i breiflabbfisket. I norsk økonomisk sone ble det med virkning fra 1.1.1995 fastsatt en minste maskestørrelse i garn på 180 mm halvmaske i fisket etter breiflabb. For å redusere innsatsen i fisket, og samtidig unngå kvalitetsforringelse som følge av lang ståtid, har

Figur 4.3.1 Norske landinger (i tonn rundvekt) av breiflabb i årene 1935-2001. Norwegian landings (tonnes) of anglerfish (*Lophius piscatorius*) in the period 1935-2001.

Fiskeridirektøren innført krav om at breiflabbgarn skal røktes minst annenhver dag.

Analyse av vekst og dødelighet viser at man kan tape 20-30 % i utbytte per rekrutterende fisk når maskevidden reduseres fra 180 mm til 150 mm. For å få størst mulig utbytte av breiflabben langs norskekysten, har derfor Havforskningsinstituttet funnet det riktig å stoppe opp ved 180 mm og la innsatsen i fisket justere seg etter hva som kan være økonomisk drivverdig med en slik maskevidde og røkting annenhver dag. Havforskningsinstituttet har så langt ikke gått inn for ytterligere reguleringer, men gjentar ønsket om at kontrollen med de vedtatte reguleringer innskjerpes. Etter anmodning fra næringen vil Havforskningsinstituttet dessuten vurdere passende minstemål ved alt fiske etter breiflabb.

Summary:

The Norwegian fishery for anglerfish developed quickly in the beginning of the 1990ies from a typical by-catch fishery in trawls and gillnets, to a directed gillnet fishery. The fishery reached a peak in 1993 when 4,437 tonnes were landed. Norwegian landings of anglerfish are almost exclusively composed of the species *Lophius piscatorius*. *Lophius budegassa*, the

other species in the Northeast Atlantic, has only been observed with certainty two-three times. Most of the Norwegian anglerfish are caught inside 12 nautical miles with special designed gillnets. The fishery is regulated by minimum legal mesh size (360 mm stretched mesh). In order to limit the number of gillnets and to avoid bad fish quality due to too long soaking time of the nets, the fishery is also regulated by an obligation to haul the net every second day. There is at present no annual quota. After a period of lesser landings the reported landings have increased again during the recent years to record high 4,857 tonnes (preliminary figure) in 2001. An illegal fishery with smaller meshsize may have contributed to this increase. In addition, greater effort and discovery of 'new' anglerfish grounds along the coast north of 64°N, has led to this recent increase. Analyses at the Institute of Marine Research have shown that reducing the meshsize from 360 mm to 300 mm may reduce the yield per recruit by 20-30 %. Spawning has been observed in Norwegian waters, but to an extent not believed to be sufficient for maintaining the anglerfish population in this area which therefore will depend on larvae drift or fish immigration from other areas. Minimum catch size of anglerfish should be established.